

**Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών
(Οι.Ομ.Κω)**

Ημερίδα της 59^{ης} επετείου της
Νύκτας Κρυστάλλων 6-7/9/1955 για τον Ελληνισμό της
Κωνσταντινούπολης

**«ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΩΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΩΓΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ-
ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ
και ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ »**

Σάββατο, 6 Σεπτεμβρίου 2014
Αίθουσα Εκδηλώσεων του Ενοριακού Ι. Ναού Παναγίας Φανερωμένης
του Δημοτικού Διαμερίσματος Βουλιαγμένης- Αττικής

Πρόγραμμα Ημερίδας

- Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. Νικόλαο Ουζούνογλου
- Συνεδρία Α: «Η Σημασία των Νομικών Ενεργειών για την Ιδρυματική Αποκατάσταση»:
 - α) Χρήστος Ροζάκης, Ομότιμος . Καθ. Διεθνούς Δικαίου του Εθν. Καποδιστριακού Παν. Αθηνών και πρώην Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ): «Η σημασία της Δικαιοσύνης στην Αποκατάσταση και Θεραπεία των Αδικιών που έχει υποστεί η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Τουρκίας»
 - β) Ιωάννης Κτιστάκης, Επικ.Καθ. Παν. Βοσπόρου και Δημοκρίτειου Παν. Θράκης: «Η σημασία της Πολιτικής στην προστασία της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας της Τουρκίας».
- Συνεδρία Β: «Η Πολιτική Παρουσία των Μειονοτήτων»:
 - Μεχμέτ Αλτάν, Καθ. Σχολής Οικονομικών του Παν. Κων/λης, «Οι Μειονότητες την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης».
- Συνεδρία Γ: «Η Αποκατάσταση των Ιδιωτικών Περιουσιών», (13.00-14.00).
 - α) Δημήτριος Γκελντής, Δικηγόρος Κατερίνης, «Οι πρόσφατες Εξελίξεις στο Δικαστήριο του Στρασβούργου (ΕΔΔΑ)»
 - β) Χουλιά Μπενλίσοϊ, Δικηγόρος Πόλης, «Οι πρόσφατες εξελίξεις στα Δικαστήρια στην Τουρκία».

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. Νικόλαο Ουζούνογλου

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Δέρκων κ.Απόστολε,

Αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι,

Το Δ.Σ. της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών, με αρχή το έτος 2008, στις επετείους των Σεπτεμβριανών οργανώνει Ημερίδες και Διεθνή Συνέδρια καλύπτοντας τις διάφορες πτυχές των συστηματικών διωγμών που έχει υποστεί η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, την περίοδο μετά από την σύναψη της Συνθήκης της Λωζάννης (24/7/1923). Τα πρώτα χρόνια καλύφθηκαν τα Σεπτεμβριανά και οι προ και μετά διωγμοί κατά της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας από το 1955. Στη συνέχεια εξετάστηκαν τα θέματα που αφορούν τα μέτρα για την αποκατάσταση και θεραπεία των μαζικής κλίμακας παραβίασης δικαιωμάτων του ανθρώπου που έχουν διαπραχθεί από το Κράτος της Τουρκίας που και έχει την υποχρέωση να προβεί στα μέτρα αυτά. Ο άξονας των μέτρων αυτών βασίζεται στο Ψήφισμα 60/147 της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. του οποίου το περιεχόμενο όταν το διαβάσει βρίσκει εντυπωσιακή αντιστοιχία με ότι ισχύει για την Ρωμαϊκή Κοινότητα της Κωνσταντινούπολης.

Η φετινή Ημερίδα έχει σκοπό να προβάλλει τη σημασία της δικαστικής οδού και προσφυγής στα δικαστήρια, σ' όλα τα επίπεδα, για την αδήριτη ανάγκη της θεραπείας των αδικιών που έχει υποστεί η Κοινότητα μας. Στο θέμα αυτό την μέγιστη ευθύνη την έχει η Κυβέρνηση της Τουρκίας. Πράγματι οι ιστορικές αποφάσεις του ΕΔΔΑ στη δεκαετία του 2000 υπήρξαν καταλυτικές στην έναρξη της απόδοσης δικαιοσύνης κατά των αδικιών που έχουν διαπραχθεί διαχρονικά.

Θέλω να ενημερώσω ότι ως Δ.Σ. θεωρούμε απαράδεκτες τις απόψεις που εξέφρασε ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος της Τουρκίας κ. Ρ.Τ. Ερντογάν κατά την επίσκεψη του, στα υπό παράνομη κατοχή Κυπριακά εδάφη, ότι τα δικαιώματα της Ρωμαϊκής Κοινότητας της Τουρκίας εξαρτώνται από την αμοιβαιότητα των σχέσεων με την Ελλάδα. Δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό με κανένα τρόπο η άποψη αυτή να

θεωρούνται πολίτες μιας χώρας που ανήκουν σε μια μειονότητα ως όμηροι και η τύχη τους να εξαρτάται τι κάνει ένα κράτος όπως το αντιλαμβάνεται το κράτος που ζει η μειονότητα. Το Δ.Σ. θα συζητήσει εντός των ημερών το θέμα και στείλει επιστολή προς τον ίδιο Πρόεδρο της Τουρκίας.

Είναι ανάγκη να τονιστεί ότι βρίσκονται σε εκκρεμότητα πολλά θέματα όπως η περιορισμένη επιστροφή ακινήτων στα Βακούφια των μη-Μουσουλμανικών Κοινοτήτων, η συνεχιζόμενη κατάληψη των Ιερών Ναών στην συνοικία Γαλατά από τους απόγονους του αλήστου μνήμης Ευθύμ Καραχισαρίδη-Ερένερολ, η παράνομη απαγόρευση της λειτουργίας της Ιεράς Θεολογικής Σχολής Χάλκης και τελευταία το σκάνδαλο της απαγόρευσης των εκλογών στα μη-Μουσουλμανικά Ευαγή (Βακούφια) Ίδρύματα εδώ και 20 μήνες. Σε πρόσφατο του άρθρο ο κ. Kazim Uslu, μέλος του 18ου Τμήματος του Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Τουρκίας (Yargitay), που δημοσιεύτηκε στο τεύχος Αυγούστου 2014, τονίζει την ανάγκη της αντιμετώπισης των παράνομων αυτών ενεργειών της εκτελεστικής εξουσίας στην Τουρκία με προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια. Ακριβώς αυτή την αρχή ακολουθεί το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. στην αντιμετώπιση της παρανομίας που ισχύει στο Ίδρυμα Βαλουκλή εδώ και πολλά χρόνια που με την ανοχή των αρχών, η διορισμένη το 1992 διοίκηση, αρνείται να προβεί σε εκλογές. Είναι γνωστό ότι το Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω. για την αντιμετώπιση των συνεπειών της απαράδεκτης αυτής κατάστασης για την παρουσία του Βαλουκλή στην Ελλάδα έχει προσφύγει στην Ελληνική Δικαιοσύνη το 2013 έχοντας εξαντλήσει όλες τις ενέργειες προς τις αρμόδιες αρχές.

Εκ μέρους του Δ.Σ. ευχαριστούμε πολύ όλους τους αξιότιμους ομιλητές όπως επίσης τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γλυφάδας κ. Παύλο για την παραχώρηση της πολύ ωραίας αίθουσας που βρισκόμαστε.

**Η σημασία της Δικαιοσύνης στην Αποκατάσταση και Θεραπεία των Αδικιών
που έχει υποστεί η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα της Τουρκίας**

Χρήστος Ροζάκης

Ομότιμος Καθ. Διεθνούς Δικαίου του Εθν. Καποδιστριακού Παν. Αθηνών και
πρώην Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
(ΕΔΔΑ)

Πολλές ευχαριστίες στην Οικουμενική Ομοσπονδία Κων/πολιτών, και στον Πρόεδρο της κ. Ουζούνου για την τιμή που μου έκανε να με προσκαλέσει στην σημερινή ημερίδα της Ομοσπονδίας, την αφιερωμένη στα πενήντα χρόνια από την κορύφωση των διωγμών της Πόλης.

Αν και οι συνθήκες στην Τουρκία έχουν σήμερα βελτιωθεί, ωστόσο πολλές αδικίες δεν έχουν αποκατασταθεί και ο μόνος δρόμος για τη βελτίωση της κατάστασης είναι ο νομικός, δηλ. η προσφυγή στα δικαστήρια, εσωτερικά και διεθνή. Πιο συγκεκριμένα:

A. Τα εσωτερικά δικαστήρια, σε όλους τους δικαιοδοτικούς βαθμούς, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αν και αποτελεί αυτό μια χρονοβόρα και χρηματοβόρα διαδικασία, είναι ένα στάδιο αναπόφευκτο, διότι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση το απαιτεί, ως προϋπόθεση του παραδεκτού μιας υπόθεσης, αφού θέλει να δώσει μια ευκαιρία στο κράτος να επανορθώσει από μόνο του το κακό που έχει κάνει. Αν αυτό δεν συμβεί, τότε το Δικαστήριο είναι πλέον αρμόδιο να επιληφθεί.

B. Υπάρχει, όμως και μια άλλη προϋπόθεση για το παραδεκτό μιας προσφυγής: οι έξι μήνες από την τελευταία απόφαση του εσωτερικού οργάνου, που έχει αναλάβει την υπόθεση. Αυτό γίνεται για να είναι τα αποδεικτικά μέσα πρόσφατα, και για να μη έχουν υποστεί τη φθορά του χρόνου, που να τα έχει εξαλείψει.

Αν έχουν τηρηθεί αυτές οι προϋποθέσεις, τότε η προσφυγή είναι καταρχήν αποδεκτή, και τα όργανα του Δικαστηρίου την εξετάζουν στην ουσία. Βέβαια

προϋπόθεση της εξέτασης είναι το αντικείμενο της διαφοράς με το κράτος να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δηλ. το αίτημα του προσφεύγοντος να καλύπτεται από τα άρθρα προστασίας, τα οποία αναγράφονται στην Σύμβαση.

Η Σύμβαση είναι ένα κείμενο πρώτης γενιάς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλ. περιέχει ατομικά και πολιτικά δικαιώματα παραδοσιακά, που έχουν αναγνωριστεί πλέον παγκοσμίως, και περιλαμβάνονται και σε άλλες διεθνείς συμβάσεις, αν και το γεγονός ότι στη Σύμβαση προβλέπεται ένα Δικαστήριο, υποχρεωτικό, καθιστά τη Σύμβαση μια αξιόπιστη λύση, που δεν θα την βρούμε σε άλλες συμβάσεις ή κείμενα προστασίας.

Τα δικαιώματα που εμπεριέχονται στη Σύμβαση είναι ποικίλλα: αφορούν το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής συμπεριφοράς, της απαγόρευσης της δουλείας, το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, το δικαίωμα στη θρησκευτική ελευθερία, το δικαίωμα στη ελευθερία της έκφρασης, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, το δικαίωμα στον γάμο μεταξύ ανδρών και γυναικών, και η απαγόρευση διακρίσεων. Επίσης με ορισμένα πρόσθετα πρωτόκολλα προστέθηκαν υστερογενώς και άλλα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στα περιουσιακά, η συμμετοχή στις εκλογές, η μη μαζική απέλαση, κ.ο.κ.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα περισσότερα από αυτά τα δικαιώματα είναι σχετικά, δηλ. ασκούνται, λαμβάνοντας υπόψη τον κοινωνικό αντίκτυπο μιας δημοκρατικής κοινωνίας μέσα στην οποία ασκούνται. Το Δικαστήριο, λοιπόν, όταν διερευνά την ύπαρξη παραβίασης, λαμβάνει υπόψη του τις κοινωνικές επιπτώσεις του συμβάντος, και εάν θεωρήσει ότι το κράτος έχει υπερβεί τα όρια μιας αποδεκτής συμπεριφοράς, τότε καταδικάζει τη συμπεριφορά αυτήν.

Η καταδίκη επιφέρει και την αποζημίωση. Συνήθως η αποζημίωση είναι οικονομική, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις που η αποκατάσταση μπορεί να είναι φυσική. Η φυσική αποκατάσταση σημαίνει απόδοση του στοιχείου το οποίο επλήγη από την παραβίαση στην φυσική του μορφή. Κι αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις του άρθρου

1 του Πρώτου Πρωτόκολλου, το οποίον προστατεύει τα περιουσιακά στοιχεία. Αν το περιουσιακό στοιχείο, λ.χ. ένα κτήριο, είναι δυνατόν να αποδοθεί αυτούσιο, τότε προτιμάται η λύση αυτή από την αποζημίωση. Οι περιπτώσεις, όμως, αυτές είναι ελάχιστες, γιατί τα περιουσιακά στοιχεία συνήθως έχουν αλλοιωθεί με τον χρόνο, έχουν χρησιμοποιηθεί διαφορετικά κι έχουν απαλλοτριωθεί με τρόπο που δεν επιτρέπει την επιστροφή τους.

Σχετικά, τώρα, με τις απαιτήσεις της ελληνορθόδοξης κοινότητας της Τουρκίας, το θέμα της υπηκοότητας δεν αναγνωρίζεται ως δικαίωμα από τη Σύμβαση. Μόνον το κράτος που την δίνει έχει το δικαίωμα αυτό, και μόνον αν υπάρχει οικογενειακός λόγος, όπως κάποιος εκ των συζύγων ή παιδιών να έχει την υπηκοότητα, μπορεί να διεκδικηθεί η παραμονή στην Τουρκία, για να μη χωρίσει η οικογένεια. Αυτό, όμως, δεν φτάνει ως το σημείο να απαιτηθεί υπηκοότητα, απλά μπορεί να απαιτηθεί άδεια παραμονής.

Σχετικά με την απαίτηση περιουσιακών στοιχείων τα πράγματα είναι διαφορετικά: εκεί το Άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου δίνει το δικαίωμα διεκδίκησης των ελλήνων στα περιουσιακά στοιχεία που τους ανήκαν. Είτε με αποζημίωση, είτε με φυσική αποκατάσταση. Έχουμε, μάλιστα, νομολογία σε σχέση με εκκλησιαστική περιουσία, όπου σχετική περιουσία αποδόθηκε στο Πατριαρχείο, μετά από προσφυγή του τελευταίου στο Δικαστήριο. Πρέπει εδώ να τονίσουμε ότι το δικαίωμα ατομικής προσφυγής αφορά μόνον το θύμα μιας παραβίασης, και δεν είναι δυνατόν να ασκηθεί είτε από τρίτους, είτε εξ ονόματος κάποιου, από μια οντότητα άλλη από το θύμα της παραβίασης. Άρα, ένα νομικό πρόσωπο (σωματείο, κλπ) δεν έχει δυνατότητα προσφυγής παρά μόνον αν δικά του περιουσιακά στοιχεία παραβιάστηκαν.

Το μόνο αρνητικό στοιχείο στη δικαστική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου είναι το εξαιρετικά χρονοβόρο της διαδικασίας. Όντας το μοναδικό στη Ευρώπη διεθνές δικαστικό όργανο, είναι υπερφορτωμένο με υποθέσεις, που καθυστερούν τις νέες προσφυγές. Κατά συνέπεια, ο προσφεύγων πρέπει να περιμένει τουλάχιστον δύο με τρία χρόνια προτού εκδοθεί η απόφαση, κι αυτό στην περίπτωση που η υπόθεση του

κριθεί ως επείγουσα. Κάτι που βέβαια στην περίπτωση των περιουσιακών δικαιωμάτων σπάνια θα συμβεί.

Η Σημασία των Νομικών Ενεργειών για την Ιδρυματική Αποκατάσταση

Ιωάννης Κτιστάκης

Επικ. Καθ. Παν. Βοσπόρου και Δημοκρίτειου Παν. Θράκης

Κύριε Πρόεδρε της ΟΙΟΜΚΩ, καθηγητά κύριε Ουζούνογλου,

Κύριε καθηγητά, κύριε Ροζάκη,

Αγαπητοί ομιλητές της σημερινής εκδήλωσης,

Κυρίες και κύριοι,

Λόγοι οικογενειακοί δεν μου επέτρεψαν να ταξιδέψω από την Πόλη σήμερα για να ανταποκριθώ στην ευγενή πρόσκληση της ΟΙΟΜΚΩ, με την οποία με συνδέουν στενές σχέσεις συνεργασίας.

Επιτρέψτε μου, ωστόσο, να μοιραστώ, πολύ σύντομα, κάποιες σκέψεις για την σημασία της πολιτικής στην προστασία της Ελληνορθόδοξης κοινότητας της Τουρκίας.

I. Ο απολογισμός των επιπτώσεων για την μειονότητα της πολιτικής παρουσίας του Ερντογάν στην πρωθυπουργία.

Η ενδεκαετής περίοδος διακυβέρνησης της Τουρκίας από τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σημαδεύτηκε από αλλαγές στην μειονοτική πολιτική της χώρας του. Η μετάβασή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας μας δίνει την ευκαιρία μία πρώτης αποτίμησής τους.

Καταρχάς, ο Ερντογάν δεν άλλαξε τον καμβά της Τουρκικής μειονοτικής πολιτικής. Τα ευαγή μειονοτικά ιδρύματα ή, αλλιώς, τα μειονοτικά βακούφια δεν έπαψαν να επιβάλλονται ως το μοναδικό νομικό σχήμα που επιτρέπει την άσκηση των μειονοτικών δικαιωμάτων. Τούτο συνεπάγεται αρνητικές συνέπειες για τις αναγνωρισμένες, τουλάχιστον, μειονότητες (Ελληνορθόδοξους, Αρμένιους και Εβραίους). Το βακούφι, δάνειο από το ισλαμικό δίκαιο, δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τις λειτουργικές και άλλες ανάγκες του Οικουμενικού Πατριαρχείου, του Αρμένικου Πατριαρχείου ή της Κεντρικής αρχή-Ραββινείας, αφήνοντας, εν έτει 2014, τους

παλαιούς αυτούς κεντρικούς θρησκευτικούς οργανισμούς των μειονοτήτων (και όχι μόνον) χωρίς νομική προσωπικότητα. Η εμμονή στην αποκλειστικότητα του νομικού σχήματος του βακουφίου έχει και ένα άλλο γνωστό θύμα: την Θεολογική Σχολή της Χάλκης, την οποία οι Τουρκικές αρχές έκλεισαν “γιατί δεν ήταν βακούφι”, όπως όλα τα Τουρκικά πανεπιστήμια (κρατικά-ιδιωτικά) μετά το 1971.

Αναφορικά, τώρα, με τα ίδια τα μειονοτικά βακούφια, είναι θετικό ότι, επί θητείας του Αμπντουλάχ Γκιούλ στο υπουργείο εξωτερικών, εκσυγχρονίστηκε η σχετική νομοθεσία του έτους 1935. Η σημαντικότερη αλλαγή του νόμου 5737/2008, η οποία άμεσα απέδωσε αποτελέσματα διαφάνειας, ήταν η θεσμική ανασυγκρότηση της εποπτεύουσας κρατικής Γενικής Διεύθυνσης Βακουφίων με την συμμετοχή ενός αιρετού εκπροσώπου όλων των μειονοτικών βακουφίων μεταξύ των δεκαπέντε μελών του διοικητικού συμβουλίου της (έχει εκλεγεί ο Ρωμιός κ. Π. Βίγκας). Ο ίδιος νόμος προέβλεψε την επιστροφή της αφαιρεθείσας βακουφικής περιουσίας μέσω αιτήσεως στην Γενική Διεύθυνση Βακουφίων. Επειδή το 2010 (αλλά και προηγουμένως το 2003) τα αποτελέσματα της επιστροφής δεν ήταν ικανοποιητικά, το 2011, ο ίδιος ο Ερντογάν αποφάσισε την επανάληψη της διαδικασίας. Αν και οι αριθμοί είναι, πράγματι, ικανοποιητικοί (υπολογίζεται ανεπισήμως ότι επεστράφη συνολικά το 59% των δηλωθέντων ακινήτων της Ελληνορθόδοξης μειονότητας), από τα ποιοτικά στοιχεία των επιστροφών προκύπτει ότι επιστράφηκαν μόνον τα μη προσοδοφόρα ακίνητα (π.χ. μειονοτικά νεκροταφεία ή προστατευόμενες ιδιωτικές δασικές εκτάσεις) και ότι ανάμεσα στις “επιστροφές” υπολογίζεται μεγάλος αριθμός τακτοποιήσεων (π.χ. διορθώσεις κτηματολογικών τίτλων ουδέποτε αφαιρεθέντων ακινήτων).

Το αρνητικό σημείο του νόμου 5737/2008 είναι ότι δεν κατοχύρωσε το δικαίωμα των μειονοτικών να αυτοδιαχειρίζονται τα βακούφιά τους, δικαίωμα ρητά εγγυημένο από την Λωζάννη. Πρώτον, δεν ξήλωσε την ευχέρεια των αρχών να “κρατικοποιούν” τα μειονοτικά βακούφια (“κατειλημμένα βακούφια”), αφαιρώντας τα από τους φυσικούς τους διαχειριστές, δηλαδή τους μειονοτικούς. Από ένα σύνολο 88 Ελληνορθόδοξων βακουφίων, τα 19 έχουν αφαιρεθεί από τα χέρια της

μειονότητας. Επίσης, από ένα σύνολο 42 Εβραϊκών βακουφίων, τα 24 έχουν περάσει στο Τουρκικό Δημόσιο. Δεύτερον, εξίσου σημαντικό, ο νόμος δεν κατοχύρωσε τις εκλογές για την ανάδειξη των μειονοτικών διαχειριστών του κάθε ελεύθερου (μη “κρατικοποιημένου”) βακουφίου. Αν και για κάποιο διάστημα επιτράπηκαν οι εκλογές, τους τελευταίους 20 μήνες έχουν επισήμως “παγώσει” με διάφορα προσχήματα. Το αποτέλεσμα είναι η επιβράβευση της κακοδιαχείρισης και της αδιαφάνειας στα μειονοτικά βακούφια, ένας δηλαδή πλάγιος Τουρκικός τρόπος διάβρωσής τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι η διοίκηση του μεγαλύτερου Ελληνορθόδοξου βακουφίου, του νοσοκομείου Βαλουκλή, βρίσκεται στη θέση της από το 1991 χωρίς ουδέποτε μέχρι σήμερα να έχει οργανώσει εκλογές!

Όσον αφορά την μειονοτική εκπαίδευση, παρά την πραγματική ανάγκη εκσυγχρονισμού της (βλέπετε το παράδειγμα του προγράμματος των Μουσουλμανοπαίδων στην Θράκη), δεν σημειώθηκαν μείζονες αλλά μόνον συμβολικές αλλαγές, χωρίς θεσμικό βάθος. Έτσι επιτράπη η φοίτηση μη Τούρκων πολιτών στα Ελληνικά μειονοτικά σχολεία, άνοιξε πέρυσι το δημοτικό μειονοτικό σχολείο στην Ίμβρο και φέτος ανοίγει και το γυμνάσιο.

Τέλος, επί Ερντογάν, η Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου απαρτίζεται, κατά το ήμισυ, πλέον, από Ιεράρχες εκτός Τουρκίας ενώ, όσοι εκ των Ιεραρχών θέλησαν, έλαβαν την Τουρκική υπηκοότητα για να μπορούν ακωλύτως να είναι εκλόγιμοι και εκλογείς για την ανάδειξη, οψέποτε, νέου Πατριάρχη.

Εν ολίγοις, από το 2003 και μετά η Τουρκική διοίκηση αρχίζει να εξομαλύνει την κατάσταση και να επαναφέρει την “κανονικότητα” στην ζωή όλων των μειονοτικών, συμπεριλαμβανομένων και των Ελληνορθόδοξων. Η προσπάθεια αυτή φαίνεται να είναι κεντρικά συντονισμένη. Ωστόσο, ανά πάσα στιγμή η προσπάθεια αυτή μπορεί να ανατραπεί γιατί δεν έχει στέρεη θεσμική και νομική βάση. Με άλλα λόγια, ο Ερντογάν προσωποποίησε την σχέση μειονοτήτων-κεντρικής διοίκησης. Αυτό του επέτρεψε, γνώρισμα άλλωστε του χαρακτήρα του, άλλοτε να εκδίδει εγκυκλίους υπέρ της ισονομίας και ισοπολιτείας και άλλοτε να στιγματίζει δημοσίως τους μειονοτικούς ως “ξένους”.

II. Η αλλαγή σελίδας.

Παρά το θετικό πρόσημο του απολογισμού της διακυβέρνησης Ερντογάν, ισχυρίζομαι ότι πρέπει ξανασκεφτούμε το ζήτημα της εγγύησης των δικαιωμάτων της μειονότητας στην Τουρκία και της μειονότητας στην Ελλάδα υπό άλλη οπτική. Δεν μπορεί σήμερα, το 2014, 81 έτη μετά την Συνθήκη της Λωζάννης, οι ζωές των μειονοτικών να εξαρτώνται όχι μόνον από την αμοιβαιότητα αλλά και από τις διαθέσεις των πολιτικών ηγεσιών των δύο χωρών: καλός κυβερνήτης ο Ερντογάν, κακή πρωθυπουργός η Τσιλέρ. Φιλελεύθερος ο Παπανδρέου, εθνικιστής ο Σαμαράς και ούτω το καθεξής. Έστω κι αν η διακυβέρνηση Ερντογάν είχε θετικό πρόσημο, όπως προανέφερα, για την Ελληνορθόδοξη μειονότητα, παραμένει μία πολιτική παρέμβαση με άδηλη διάρκεια: σήμερα ο Νταβούτογλου ή αύριο κάποιος άλλος θα την ανατρέψει εν μία νυκτί διότι η πολιτική αυτή δεν έχει θεσμική-νομοθετική βάση.

Στο επακόλουθο ερώτημα, “δηλαδή αν οι αλλαγές είχαν και στέρεα νομική βάση, είχαν, δηλαδή, ψηφιστεί από την Τουρκική Εθνοσυνέλευση, δεν θα μπορούσαν αύριο, από ένα άλλο κόμμα, να ανατραπούν με νεώτερο νόμο;” απαντώ ότι εδώ εντοπίζω την λύση του ζητήματος, την αλλαγή σελίδας που επικαλέστηκα. Καλώ την ΟΙΟΜΚΩ, ένα δυναμικό σωματείο με θετικότερη πορεία, να πρωτοστατήσει στην πίεση προς Ελλάδα και Τουρκία να επικυρώσουν την Σύμβαση-πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, το πιο σύγχρονο (1995) και διαδεδομένο (39 ευρωπαϊκά κράτη) κείμενο μειονοτικής προστασίας. Ποια είναι, όμως, τα οφέλη;

Πρώτον, η καλύτερευση της κατάστασης της Ελληνορθόδοξης μειονότητας στην Τουρκία ή εκείνη της μειονότητας της Θράκης δεν θα εξαρτώνται από την διάθεση ή τα βραχύχρονα πολιτικά σχέδια δυναμικών ή λιγότερο δυναμικών, Ελλήνων ή Τούρκων ηγετών. Και τούτο διότι, η προστασία των εν Τουρκία και εν Ελλάδι μειονοτήτων θα τεθεί υπό την πιο έγκυρη και αξιόπιστη εποπτεία που υπάρχει σήμερα στην Ευρώπη, εκείνη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Δεύτερον, εξαιτίας της

ευρωπαϊκής εποπτείας, απονευρώνεται πλήρως ο ρόλος της «προστάτιδας» Τουρκίας ή της «προστάτιδας» Ελλάδας. Τουρκία και Ελλάδα θα εφαρμόσουν τα υποδεικνυόμενα από το Συμβούλιο της Ευρώπης μέτρα, χωρίς να μπορούν οι εξτρεμιστές ή οι λογοδοσμένοι να σπεκουλάρουν. Τέλος, η Σύμβαση-πλαίσιο θα καταστρώσει, κατά τρόπο συνεκτικό, όλες τις πτυχές μίας σύγχρονης μειονοτικής προστασίας, χωρίς τις συσσωρευμένες στρεβλώσεις της ξεπερασμένης Λωζάννης. Τα θετικά της σημερινής μειονοτικής πολιτικής θα στεριώσουν και τα αρνητικά, που τόσο εκθέτουν Ελλάδα και Τουρκία ενώπιον του Δικαστηρίου του Στρασβούργου και των λοιπών ελεγκτικών οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα εξαλειφθούν.

Σπεύδω να τονίσω ότι η επικύρωση της Σύμβασης-πλαισίου δεν συνεπάγεται την κατάργηση της Λωζάννης, ούτε βεβαίως την αμφισβήτηση των συνόρων της Τουρκίας αλλά τον, κατά περίπτωση, παραμερισμό της από τις προστατευτικότερους ευρωπαϊκούς κανόνες δικαίου για τις μειονότητες. Επίσης, σπεύδω να ξεκαθαρίσω ότι η επικύρωση δεν συνεπάγεται την αυτόματη κρατική αναγνώριση κάθε ομάδας που διεκδικεί μειονοτική προστασία. Η Ελλάδα, όπως και η Τουρκία, θα προσδιορίσουν συμβατικά, κατά τρόπο μονομερή και νομικά αναντίρρητο, την μειονοτική εκείνη ομάδα (π.χ. «μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης» ή «Ελληνορθόδοξη μειονότητα της Τουρκίας») που θα απολαμβάνει την προστασία της Σύμβασης-πλαισίου.

Με αυτές τις σύντομες σκέψεις, ολοκληρώνω την ομιλία μου και συγχωρέστε με και πάλι για την απουσία μου. Καλή συνέχεια στο συνέδριο.

Οι Μειονότητες την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης

Μεχμέτ Αλτάν

Καθ. Σχολής Οικονομικών του Παν. Κωνσταντινούπολης

Κυρίες και κύριοι,

Τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου αποτελούν ένα όνειδος. Ακόμη και τώρα εδώ είναι δυνατό να αισθανθεί κανείς ότι παρόλο που του χρόνου συμπληρώνεται η επέτειος των 60 χρόνων τους, αυτά έχουν αφήσει μια τέτοια βαθειά και επώδυνη πληγή, η οποία μέχρι σήμερα δεν έχει επουλωθεί. Δυστυχώς η ανθρωπότητα ωριμάζει και εξελίσσεται διερχόμενη πολλαπλές τραγωδίες και επώδυνες καταστάσεις. Όταν όμως αυτά τα δράματα της ανθρωπότητας επιδρούν στη ζωή ενός ατόμου σαν έγκαυμα από τσιγάρο, μετατρέπονται σε μια πολύ τραυματική εμπειρία που δεν ξεπερνιέται. Πόσο μάλλον όταν τέτοιες ασχήμιες προέρχονται από ένα έθνος-κράτος, δεν περιορίζονται σε ένα μεμονωμένο γεγονός αλλά συνεχίζουν και διαιώνονται με διαδοχικά βιωμένες τραγωδίες.

Ευρισκόμαστε πλέον σε μια νέα εποχή όπου σιγά-σιγά επέρχεται μια φθορά στα έθνη-κράτη, τα οποία και διαρκώς υποσκελίζονται. Στην νέα αυτή εποχή, περνά στο προσκήνιο όσο ποτέ άλλοτε, το σημαντικότερο προσόν του ανθρώπου, η νοημοσύνη του. Οι περιορισμοί των ανθρώπων στην κατεύθυνση της διαβίωσης στα πλαίσια ενός έθνους-κράτους σταδιακά εξαλείφονται. Διανύουμε την αρχή μιας εποχής όπου έρχεται στο προσκήνιο ο ανθρωπισμός και υποσκελίζει ή έννοια του να είσαι άνθρωπος, την όποια έννοια γένους, θρησκείας και φυλής.

Δυστυχώς όμως, η Τουρκία για παράδειγμα, δεν είναι ακόμη σε επίπεδο να ανακαλύψει τον άνθρωπο και την έννοια του πολίτη. Και τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου στην πραγματικότητα δεικνύουν ότι η έννοια «πολίτης» δεν αντανακλά σε μια κοινωνική συνειδητοποίηση, σε μια αντίληψη διοίκησης του κράτους. Όπως εξέφρασε και ο φίλος που προηγουμένως έκανε ερώτηση, όταν το κράτος προβεί σε μια κατάφωρη αδικία κατά ενός πολίτη, τότε οφείλει να επιλαμβάνεται ο θεσμός της δικαιοσύνης, εάν όμως δεν επέμβει η δικαιοσύνη τότε δεν μιλάμε για ύπαρξη κράτους. Ο κόσμος αλλάζει και κάνει βήματα στην

κατεύθυνση του να εγκαταστήσει τον ανθρωπισμό σε όλη την υφήλιο, αλλά οι διοικήσεις των εθνών-κρατών απέχουν ακόμη πάρα πολύ από την έννοια αυτή. Για παράδειγμα στην Τουρκία, η πολιτική ασκείται ακόμη με βάση την φυλή, την θρησκεία και την εθνότητα. Ενώ η έννοια του «πολίτη» είναι μια πραγματικότητα κάποιου ανωτέρου επιπέδου μορφής οργάνωσης που αποδέχεται και αναγνωρίζει τον άνθρωπο ως άνθρωπο.

Η Τουρκική Δημοκρατία παρέμεινε μια δημοκρατία χωρίς «πολίτες», χωρίς να μεγαλώσει, παρέμεινε μια δημοκρατία που δεν μπόρεσε ποτέ να χωνέψει την έννοια του «πολίτη». Το κράτος της Ρεπουμπλικανικής Τουρκίας περίπου αρνείται να δεχθεί ως «πολίτες» του αυτούς που δεν είναι Μουσουλμάνοι, δεν είναι Τούρκοι και δεν είναι Σουνίτες. Αυτές οι δυσκολίες δεν ίσχυαν μόνο στις 6-7 Σεπτεμβρίου του 1955 αλλά συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι και τις μέρες μας. Εδώ και πάλι η μοναδική διέξοδος και δυνατότητα είναι τα δικαιώματα που σας αναγνωρίζονται από την δικαιοσύνη. Και ασφαλώς όταν δεν αντιμετωπίζεις τα θέματα της ζωής σαν ένα κράτος δικαίου, σαν ένα αληθινό κράτος, τότε και η νομική οδός είναι άνευ αποτελεσματικότητας αλλά αν μη τι άλλο, έχεις κάποιο έγγραφο στο χέρι που μαρτυράει πως έχεις δίκιο.

Ασφαλώς όλοι σας βιώσατε τότε μεγάλο πόνο, έχετε υποστεί απώλειες, και εγώ το κατανοώ πολύ βαθιά. Όμως με το να ζει κανείς ακολουθώντας τις μνήμες αυτές, συνεχίζει τη ζωή του με τρόπο που τον κάνει να λησμονεί να βιώσει την σημερινή ημέρα. Ένα πολύ νωπό παράδειγμα αυτού εγώ το έζησα στα γεγονότα της Κύπρου. Έτσι ένα μεγάλο δράμα, μια επονείδιστη τραυματική εμπειρία που βίωσες πριν από 60 χρόνια μένει ανεξίτηλα χαραγμένο πάνω σου, και σου υφαρπάζει, σου αφαιρεί και την μετέπειτα ζωή σου.

Προσωπικά θα σας πρότεινα, ενώ από τη μια πλευρά δίδετε έναν αγώνα για την διεκδίκηση των νομικών σας δικαιών και την αποκατάσταση των εις βάρος σας γεινομένων απαράδεκτων αδικιών, από την άλλη να γίνουν προσπάθειες προς την κατεύθυνση της επίτευξης και κάποιων συμβολικών στόχων οι οποίοι θα συνιστούσαν τρόπον τινά μια ηθική δικαίωση. Ασφαλώς έχετε όλοι σας υποστεί

μεγάλο πόνο, φυσικές απώλειες και αποκλίσεις από την κανονική σας ζωή. Αλλά παράλληλα με την προσπάθεια καθενός σας ατομικά για την επίτευξη αποτελέσματος σε επίπεδο εμπράγματης δικαίωσης και αποκατάστασης, πρέπει να επιδιώξετε και μια συμβολική στιγμή που θα καλύψει την περίοδο εκείνη με κάποια ηθική ικανοποίηση όπως πχ η επίτευξη ενός στόχου για την επόμενη χρονιά, κατά την επέτειο των 60 ετών από τα γεγονότα της 6-7 Σεπτεμβρίου, της τοποθέτησης σε κάποιο σημείο ενός συμβολικού μνημείου με το οποίο το κράτος θα εκφράζει την συγνώμη για τα συμβάντα... Δηλαδή κάτι που θα απαλύνει και θα επουλώσει τον πόνο, κάτι σαν μια συμβολική περιποίηση της πληγής που άνοιξαν τα γεγονότα και η οποία ακόμα αιμορραγεί.

Από την άλλη υπάρχει μια εξέλιξη του κόσμου τέτοια, που δίνει ελπίδα ακόμη και σε κάποιον σαν κι εμένα που κατανοεί τον πόνο αυτών των επώδυνων καταστάσεων, τις οποίες έζησα έστω σε μικρότερη κλίμακα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Όλοι επηρεαζόμαστε από το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε, ο άνθρωπος είναι ένα ζωντανό όν το οποίο υπνωτίζεται πολύ εύκολα. Και τα τραύματά μας και οι πόνοι μας διαρκώς ανανεώνονται και ο κλονισμός μας από ότι βιώσαμε στο παρελθόν, διαμορφώνει πολύ έντονα τη ζωή μας. Κι ενώ από τη μια πλευρά κουβαλάμε ένα θλιβερό και επώδυνο πνευματικό φορτίο από το παρελθόν, από την άλλη ζούμε έναν κόσμο που αλλάζει με μεγάλη ταχύτητα. Όταν το παρελθόν έχει τέτοια επίδραση, τότε δυσκολεύει πολύ να ζήσεις και την παρούσα στιγμή. Όλα αυτά είναι αίσχη και πόνοι που προκάλεσαν οι συστάσεις εθνών-κρατών σε συγκεκριμένες περιόδους της ιστορίας. Αλλά θα δούμε πως αλλάζουν τα πράγματα, αν προσέξουμε ότι πλέον υπάρχει μια ανθρωπότητα, που βαδίζει προς μία υπερεθνική ένωση. Για παράδειγμα, οι κύριοι πρωταγωνιστές του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου που προκάλεσε τόσα δεινά και πόνο, η Γαλλία και η Γερμανία, έχουν καταργήσει τα σύνορα και χρησιμοποιούν το ίδιο νόμισμα πλέον.

Εγώ πιστεύω ότι το να αντιλαμβανόμαστε πως ο κόσμος αλλάζει και να απολαμβάνουμε αυτή την αλλαγή, μπορεί να απαλύνει ως ένα βαθμό τον πόνο από όσα βιώσαμε στο παρελθόν. Υπάρχει μια ρήση του Λένιν που μου αρέσει πολύ. Ο

Λένιν λοιπόν λέει ότι «Εάν δεν αναλυθεί το σύμπαν, ο άνθρωπος δεν θα μπορεί να σκέπτεται με προοδευτική αντίληψη (δεν μπορεί να γίνει οραματιστής, να έχει μια ευρεία αντίληψη)». Εγώ απευθυνόμενος σε αυτούς που στη σημερινή Τουρκία συνεχίζουν να συγκρούονται, να εχθρεύονται ο ένας τον άλλο με βάση την φυλή, τη θρησκεία, την εθνότητα και που ασκούν πολιτική με γνώμονα αυτούς τους τρεις παράγοντες, προσπαθώ να τους εξηγήσω πόσο ξεπερασμένη πρέπει να θεωρείται μια αντίληψη ζωής όπως αυτή, με το ακόλουθο παράδειγμα... Μάλιστα αυτό που λέω για την Τουρκία, μπορούμε να το προσαρμόσουμε και για εδώ... Βρισκόμαστε στην Αθήνα, η Αθήνα είναι στην Ελλάδα, Η Ελλάδα είναι στη Γη, η Γη ένας από τους εννιά πλανήτες του ηλιακού συστήματος, επτά δισεκατομμύρια ανθρώπινα όντα που κατοικούμε τον πλανήτη έχουμε τρωγόμαστε μεταξύ μας, έχουμε αλληλοσπαραχθεί. Ενώ αν το δεις αλλιώς, όλα αυτά τα ανθρώπινα όντα κατοικούν ένα τόσο μικρό πλανήτη και δεν έχουν ακόμη αναλύσει τα μυστικά των άλλων οκτώ πλανητών.. Όταν δεν δούμε τα γεγονότα με αυτή την ευρεία αντίληψη, τότε οι μικρές ζωές μας περιορίζουν και μας δεσμεύουν με πολύ βαρείς όρους.

Αναρωτήθηκα στην αρχή αν έπρεπε να δώσουμε στην συνομιλία μας αυτή τον τίτλο «Παγκοσμιοποίηση μαζί με τις μειονότητες», επειδή η έννοια μειονότητα είναι μια έννοια συνυφασμένη με το έθνος-κράτος. Ο αξιότιμος κύριος δικαστής γνωρίζει καλύτερα από μένα, αλλά ήδη είμαστε σε έναν κόσμο που η έννοια της μειονότητας εξαφανίζεται και την θέση της παίρνει η έννοια του να είσαι άνθρωπος και τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του ανθρώπου. Διότι η νοήμων δημιουργικότητα του ανθρώπου έφθασε να παράγει τον μεγαλύτερο πλούτο σε επίπεδο οικονομίας. Τώρα θα αναπτύξω αυτή τη σκέψη... Παλαιότερα υπήρχε ανάγκη για γη, για έναν τόπο, για ένα έθνος... Τώρα έχοντας τη νοήμονα αυτή δημιουργικότητα του, ο άνθρωπος αυτοπροσδιορίζεται χωρίς να έχει την ανάγκη να ανήκει όπως παλαιότερα σε τόπο ή έθνος. Ακόμη και ο εθνικισμός που αποτελεί έναν πρόβλημα που δεν είναι εύκολο να εξαλειφθεί, βλέπουμε σιγά σιγά να υποχωρεί. Για παράδειγμα και εδώ πια χρησιμοποιούμε το Ευρώ αντί της Δραχμής, το Γαλλικό Φράγκο, ένα νόμισμα με ιστορία 643 χρόνων, δεν υπάρχει πια. Τα εθνικά

νομίσματα που αποτελούσαν το σημαντικότερο σύμβολο της ανεξαρτησίας και της υπόστασης ενός έθνους, πλέον εξαφανίζονται. Ο κύριος λόγος αυτού του γεγονότος είναι οικονομικός, ο ανθρώπινος νους παράγει τόσο πλούτο όσο κανένας άλλος παράγων. Και όταν ο ανθρώπινος νους έρχεται στο προσκήνιο ως μέσο παραγωγής σε τόσο σημαντικό βαθμό, ο άνθρωπος πραγματικά ιεροποιείται όσο σε δεν έγινε σε κανένα προηγούμενο αιώνα. Και όλο το νομικό σύστημα διαμορφώνεται ανάλογα, κι ο κόσμος αναδιοργανώνεται αναλόγως εξ' αρχής, όμως στην αρχή κάθε νέας εποχής βιώνει μια μεγάλη κρίση και οι σημερινές κρίσεις συνιστούν το αίτιο, ή ορθότερα το αποτέλεσμα μιας τέτοιας νέας αναδιοργάνωσης.

Όλοι εμείς που βρισκόμαστε σε αυτή την αίθουσα είμαστε άνθρωποι που από την μια είχαμε την ατυχία να γνωρίσουμε και να βιώσουμε δυνατούς πόνους όπως αυτούς που προκάλεσαν η 6-7 Σεπτεμβρίου, αλλά και από την άλλη το πλεονέκτημα και την τύχη να ζήσουμε την μετάβαση στην εποχή της γνώσης, μια τόσο βαθειά αλλαγή της ανθρωπότητας όπως η βιομηχανική επανάσταση του 1750 και η Γαλλική επανάσταση του 1789. Μια μερική θεραπεία και επούλωση των πόνων που βιώσατε όλοι εσείς αποτελεί και η στροφή του νομικού συστήματος της νέας αυτής εποχής προς την κατεύθυνση της αποκατάστασης των αδικιών και επιστροφής και απόδοσης των δικαιωμάτων σας.

Πρακτικά, και χωρίς να πολυλογώ περισσότερο, ήθελα να επισημάνω προς εσάς κάποιες προτάσεις μου... Αν η Τουρκία απομακρυνθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα απομακρυνθεί σταδιακά και από το δίκαιο και την νομιμότητα, αντιθέτως η προσέγγιση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα επιταχύνει κατά πολύ την επιστροφή και απόδοση των εμπράγματων ατομικών και κοινοτικών δικαιωμάτων. Κατά δεύτερον, και παράλληλα με τον αγώνα για νομική διεκδίκηση όλων αυτών των καταπατημένων στην πράξη δικαιών σας, θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντική, όπως πρότεινα και νωρίτερα, η επιδίωξη και διεκδίκηση μιας συμβολικής συγνώμης που ηθικά μπορεί να απαλύνει στις μνήμες και τις ψυχές των ανθρώπων, το τραύμα της περιόδου εκείνης. Αυτό που θέλω να τονίσω ως τρίτο και τελευταίο, και παρόλο που μπορεί να θεωρηθεί ένα μικρό δώρο μπροστά στον πόνο που νοιώσατε ως άνθρωποι

που δεχθήκατε σκληρά χαστούκια και βιώσατε πολλά από το έθνος-κράτος, είναι ότι μαζί με τα επώδυνα προλάβετε να γίνετε μάρτυρες ενός πλεονεκτήματος, που είναι η μετάβαση σε μια νέα εποχή, όπως κάποιιοι που βίωσαν το 1750, όπως κάποιιοι που έζησαν το 1789. Εάν δεν μείνουμε προσκολλημένοι μόνο στους πόνους του παρελθόντος και απελευθερωθούμε από τα παγιωμένα στερεότυπα του, το θεωρώ πολύ σημαντικό ως παρηγοριά στις ημέρες που ζούμε, να κάνουμε συχνά πυκνά την σκέψη ότι βαδίζουμε γερά και σταθερά προς τον ανθρωπισμό, προς τον άνθρωπο, προς τον κοινό στόχο που ολοένα και περισσότερο, τα επτά δισεκατομμύρια των ανθρώπινων όντων πάνω στην υδρόγειο σφαίρα συμβιώνουν όλα μαζί αρμονικά. Είναι χρήσιμο να το θυμόμαστε που και που αυτό.

Οι Ρωμιοί της Κωνσταντινούπολης είναι ένας υπέροχος πολιτισμός. Δυστυχώς, χθες πολίτες της Τουρκικής Δημοκρατίας, σήμερα Έλληνες πολίτες, προσδιορίζονται ενδεχομένως από μια ταυτότητα συνδεδεμένη με την έννοια του έθνους-κράτους αλλά, παράλληλα η σπουδαιότερη ιδιότητα όλων μας είναι ότι είμαστε και «πολίτες του κόσμου». Γι αυτό, έχω την πεποίθηση ότι, πιθανώς εκείνο που θα εξαλείψει ηθικά αυτούς τους πόνους και ίσως δώσει και πρακτικές λύσεις για θεραπεία, είναι να επιταχύνει η αμαξοστοιχία και να καταστεί ο μόνος κυρίαρχος της ζωής μας. Θα επαναλάβω και πάλι ότι θα πρέπει ασφαλώς την επικείμενη 60η επέτειο να επιδιώξουμε τη διοργάνωση μιας μεγαλύτερης εκδήλωσης με εξασφάλιση κάποιας ηθικής αποζημίωσης μέσω μιας οφειλόμενης επίσημης συγνώμης, εντάσσοντας κάτω από μια ευρύτερη ομπρέλα και γενικότερη ανάλυση, μια μνεία για τα έθνη-κράτη και τους πόνους που βιώνουν άνθρωποι από αυτά.

Οι πρόσφατες Εξελίξεις στο Δικαστήριο του Στρασβούργου (ΕΔΔΑ)

Δημήτριος Γκελντής

Δικηγόρος Κατερίνης

Πάντα πίστευα ότι τέτοιες εκδηλώσεις θα πρέπει να μην περιορίζονται μόνο σε καταθετήριο ιδεών και απόψεων αλλά να αποτελούν αφετηρία δράσεων και πρωτοβουλιών.

Μ' αυτό το σκεπτικό συμμετέχω στην σημερινή σας εκδήλωση και θα αναφερθώ στα νέα νομικά και πολιτικά αν θέλετε δεδομένα τα οποία αφορούν τις διεκδικήσεις περιουσιών στην Τουρκία σε τρία επίπεδα 1) στην Τουρκία 2) στο ΕΔΑΔ και 3) στις Ε.Ε.

1) Στην Τουρκία :

Μετά την κατάργηση – επί εποχής Οζάλ - για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα του μυστικού Διατάγματος (Kararname) που απαγόρευε στους Έλληνες υπηκόους κάθε δικαιοπραξία επί ακινήτων, η Τουρκία με ένα νέο τέχνασμα τότε συνέχισε την πολιτική «εκκαθάρισης» των ελληνικών περιουσιών.

Το νέο τέχνασμα που άρχισε να χρησιμοποιεί από τα μέσα του 1993, ήταν η μη αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος των Ελλήνων υπηκόων.

Για την παραβίαση του δικαιώματος της κληρονομικότητας το τουρκικό κράτος επικαλέστηκε την «αρχή της αμοιβαιότητας» και τον νόμο 1062 περί «αντιποίνων». Και αυτό επειδή στην Ελλάδα απαγορευόταν η αγοραπωλησία ακινήτων από αλλοδαπούς στις παραμεθόριες περιοχές. Έτσι και η Τουρκία χαρακτηρίζοντας περιοχές της Πόλης ως «παραμεθόριες» απαγόρευσε σε Έλληνες υπηκόους την κτήση ακινήτου από κληρονομιά.

Όμως η Τουρκία παρέβλεψε σκόπιμα ότι ο ελληνικός νόμος 1892/1990 απαγορεύει σε αλλοδαπούς τις δικαιοπραξίες επί ακινήτων σε παραμεθόριες περιοχές, δεν θίγει όμως τα κληρονομικά δικαιώματα. Ούτε και το τουρκικό Υπ. Εξωτερικών παρουσίασε ποτέ αιτιάσεις Τούρκων πολιτών που εθίγησαν από την ελληνική νομοθεσία σε σχέση με την απόκτηση ακινήτου με κληρονομική διαδοχή.

Στην πράξη το τουρκικό αυτό τέχνασμα εφαρμόστηκε στην γνωστή υπόθεση των αδελφών Φωκά.

η Τουρκία πολύ απλά αποφάσισε ότι οι αδελφοί Φωκά δεν μπορούν να κληρονομήσουν την αδελφή τους στην ακίνητη περιουσία επειδή είναι Έλληνες υπήκοοι.

Το Τουρκικό κράτος εφαρμόζοντας σωρευτικά τα "μυστικά διατάγματα του 1964", την έλλειψη της «αρχής της αμοιβαιότητας» και τον νόμο 1062 περί «αντιποίνων». δεν επέτρεψε στους αδελφούς Φωκά να κληρονομήσουν την αδελφή τους και το 2002 αφού εξαντλήθηκαν τα ένδικα μέσα στην Τουρκία κατέθεσαν προσφυγή, στο ΕΔΑΔ με την γνωστή θετική κατάληξη αρχικά το 2009 και το 2013 με την καταβολή της αποζημίωσης ποσού 5.000.000 ευρώ που επιδίκασε το ΕΔΑΔ.

Παράλληλα μέχρι το 2005 σε συνεργασία με Ευρωβουλευτές είχαμε πετύχει την καταδίκη της Τουρκίας για την υπόθεση Φωκά σε 2 Ευρωπαϊκές Επιτροπές- Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Επιτροπή Αναφορών .

Οι ιθύνοντες της Τουρκίας στην προσπάθεια ένταξης της, στην Ε.Ε. αντιλήφθηκαν πλέον ότι δεν μπορούν να συνεχίσουν αυτή την κατάφωρη παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων και μηχανεύτηκαν άλλο τρόπο εκποίησης των ελληνικών περιουσιών.

Η Τουρκία ανησυχούσε πάντα για τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε τρεις κατευθύνσεις.

- 1) Για τις κυπριακές προσφυγές μετά τις αποφάσεις Λοϊζίδου και Αρέστη
- 2) Για τα βακούφια μετά την απόφαση αρχικά για την Σιδερίδειο Σχολή
- 3) για τις ιδιωτικές περιουσίες μετά την υπόθεση Αφών Φωκά.

Η Τουρκία κατάφερε να περιορίσει όλο αυτό το διάστημα τις οικονομικές αλλά και τις πολιτικές της απώλειες.

1) Πέτυχε οι 1300 προσφυγές των Ελληνοκυπρίων που είχαν κατατεθεί στο ΕΔΑΔ, να επιστρέψουν στα κατεχόμενα και να γλιτώσει μεγάλες αποζημιώσεις.

2) Πέτυχε στα βακούφια, με πρόσφατο νόμο να επιστρέψει μόλις το 1/3 από το σύνολο περιουσιών που είχε δημεύσει αφού μόνο το 1/3 περίπου είχε δηλωθεί με τον

νόμο του 1935 και φυσικά πέτυχε να μην καταβάλλει αποζημιώσεις για όλο αυτό το διάστημα που εκμεταλλευόταν τα ελληνικά ακίνητα.

3) Εστιάζει πλέον στο μεγαλύτερο πρόβλημά της ,στις ιδιωτικές περιουσίες .

Από το 2006 και μετά η Τουρκία προετοιμάζεται μεθοδικά για να αντιμετωπίσει την σημερινή πραγματικότητα .

Η Τουρκία επιδιώκοντας έτσι τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της όχι όμως και τον πραγματικό εξευρωπαϊσμό της, έχει ψηφίσει νόμους που περιλαμβάνονται στο 9 μεταρρυθμιστικό πακέτο μεταξύ των οποίων και ο νόμος 5444/2006 που μας ενδιαφέρει και διαχωρίζει τους ξένους υπηκόους με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας (αρχή της αμοιβαιότητας να σημειώσω ότι δεν απαντάται σε καμία ευρωπαϊκή σύμβαση και έχει ήδη κριθεί από το ΕΔΑΔ ότι είναι αντίθετος με την ΕΣΔΑ). Σύμφωνα με την αρχή αυτή που ουσιαστικά φωτογραφίζει τους Έλληνες υπηκόους (αλλά και όλες τις μη μουσουλμανικές μειονότητες) ευνοχίζεται το κληρονομικό τους δικαίωμα.

Με τα δεδομένα αυτά η Τουρκία επιδιώκει 1) την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα με "ανώδυνο τοκετό", δηλ. με τις λιγότερες δυνατές οικονομικές απώλειες 2) να μην επιστραφεί καμία ιδιοκτησία σε Έλληνες αλλά μόνο αποζημιώσεις και 3) να περιορίσει στο εσωτερικό της, τις πιθανές φωνές αντίδρασης στην Ευρωπαϊκή Προοπτική της.

Έτσι το Τουρκικό Κοινοβούλιο αποφάσισε με τον νόμο (5444/06)ότι οι ξένοι υπήκοοι χωρών με τις οποίες η Τουρκία δεν έχει υπογράψει κάποια αμοιβαία σύμβαση να έχουν δικαίωμα κληρονομιάς, όμως αυτομάτως και υποχρεωτικά το ακίνητο τους να εκκαθαρίζεται από το δημόσιο σε διάστημα 6 μηνών Πρακτικά τι σημαίνει:

Η εκκαθάριση του ακινήτου γίνεται από το τουρκικό δημόσιο σε τιμή πολύ κατώτερη της αξίας του, με αποτέλεσμα να ζημιώνεται οικονομικά ο κληρονόμος. Σύμφωνα με τον νόμο αν κάποιος πεθάνει αναγνωρίζονται οι κληρονόμοι του (βελτίωση σε σχέση με τις προ ετών δημεύσεις περιουσιών που γίνονταν αλλά με πολλά νομικά εμπόδια)και ταυτόχρονα τα ακίνητα τίθενται σε καθεστώς δήμευσης

με το Υπουργείο Οικονομικών να αποζημιώνει τους κληρονόμους φυσικά πολύ πιο κάτω από τις πραγματικές αξίες των ακινήτων.

Από την ψήφιση του νόμου 5444 το 2006 μέχρι και σήμερα έχουν αναπτυχθεί κυκλώματα «επιτηδείων» από Τούρκους ,μεσίτες, επιχειρηματίες , στα οποία συμμετέχουν και Έλληνες, οι οποίοι με θράσος βγάζουν αγγελίες σε Ελληνικές Ομογενειακές εφημερίδες ότι αγοράζουν ακίνητα Ελλήνων στην Πόλη (ακόμη και ήδη δημευθέντα από το Τουρκικό Κράτος). Οι Τούρκοι επιχειρηματίες οι οποίοι έχουν μαζί τους μυστικούς χάρτες από τα τουρκικά κτηματολόγια πλησιάζουν δικαιούχους που έχασαν τις περιουσίες και τους αποζημιώνουν πολύ φτηνά σε σχέση με τις πραγματικές αξίες που δικαιούνται και τις αποζημιώσεις που θα πετύχουν στο ΕΔΑΔ. Οι επιχειρηματίες οι Τούρκοι ενεργούν βέβαια για λογαριασμό τους σίγουρα όμως με την τουρκική κυβερνητική μηχανή σε πλήρη αρωγή για να επιτευχθούν και οι εμπράγματα μεταβιβάσεις. Έτσι η Τουρκία κάνει την δουλειά της χωρίς να εκτίθεται. Χωρίς να πληρώνει αποζημιώσεις βοηθάει έμπιστους ανθρώπους της να αισχροκερδούν σε βάρος των Ελλήνων κληρονόμων.

Πριν από 2 χρόνια περίπου η Τουρκική Κυβέρνηση προχώρησε σε μια κίνηση «καλής θέλησης» ανακοινώνοντας την σύσταση «Ειδικής Επιτροπής» με σκοπό να αντιμετωπίσουν τις ταλαιπωρίες αυτών που προσφεύγουν στο ΕΔΑΔ λόγω υπερβολικών καθυστερήσεων.

Στην «Ειδική Επιτροπή» εντάσσονται όλες οι προσφυγές κατά της Τουρκίας και το πρόσχημα ήταν να αποσυμφορηθεί το ΕΔΑΔ από τις χιλιάδες προσφυγές που έχουν κατατεθεί εις βάρος της . Ο καλύτερος πελάτης του ΕΔΑΔ είναι η Τουρκία , αλλά σκοπός ήταν να ενταχθούν και οι Ελληνικές προσφυγές που αφορούν αποζημιώσεις για τις δημευθείσες περιουσίες.

Με την εφαρμογή του νόμου 5444 προκύπτουν όμως και πολλές νομικές δυσκολίες τις οποίες επεδίωκε η Τουρκία. Σήμερα τα δικαστήρια της Τουρκίας αναγνωρίζουν τους Έλληνες ως κληρονόμους.

Το κληρονομητήριο όμως δεν παρέχει αυτόματα ούτε ενοχικές ούτε εμπράγματα διασφαλίσεις. Αυτό σημαίνει ότι όποιος έχει κληρονομητήριο και το ακίνητο που

κληρονομεί δεν είναι «καθαρό» αλλά έχει δημευθεί θα πρέπει να ξεκινήσει δικαστικούς αγώνες πρώτα στην Τουρκία και μετά να αποτανθεί στο ΕΔΑΔ.

Στην περίπτωση των αφών Φωκά που δεν μας αναγνώρισαν ως κληρονόμους στην Τουρκία τα εσωτερικά ένδικα μέσα διήρκησαν μόλις 8 μήνες και χωρίς έξοδα.

Τώρα θα κρατήσουν οι δίκες 2-3 χρόνια. Επιπρόσθετα υπάρχει και μια επιβάρυνση σε κάθε δίκη του λεγόμενου δικαστικού ενσήμου που στην μεν Ελλάδα είναι 1 τοις εκατό στο ποσό που διεκδικείς ,όμως στην Τουρκία είναι 6%. Πρακτικά αν διεκδικεί κάποιος περιουσία 1.000.000 ευρώ θα πληρώσει στην Ελλάδα δικαστική εγγύηση 10.000 ευρώ ενώ στην Τουρκία 60.000 ευρώ.

(Βέβαια εδώ έχουμε βρει τρόπους να αντιμετωπίσουμε τα νομικά εμπόδια που βάζουν).

Γι' αυτό και τελευταία επιβάλλουν επικαλούμενοι την έλλειψη αμοιβαιότητας δικαστική εγγύηση σε έλληνες υπηκόους που ανοίγουν δίκες στην Τουρκία. Έχουμε ζητήσει και με την βοήθεια του κου Ουζούνογλου γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ ότι σε τούρκο υπήκοο δεν επιβάλλεται δικαστική εγγύηση. Η γνωμοδότηση θα κατατεθεί στα Τουρκικά δικαστήρια και περιμένουμε την αντίδραση των Τούρκων δικαστών.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι από το 2006 και μετά η Τουρκία προετοιμάζεται μεθοδικά για να αντιμετωπίσει την σημερινή πραγματικότητα και τίποτε δεν είναι τυχαίο, και φυσικά προτού φανεί πλέον με τον πιο διακριτό τρόπο η υποχρέωση της Τουρκίας να αποζημιώσει ή να επιστρέψει ακίνητα στους δικαιούχους.

Σκοπός της Τουρκία είναι να επιμηκύνει τους δικαστικούς αγώνες μέσα στο εσωτερικό της επειδή το ΕΔΑΔ αντιθέτως συντομεύει το χρονοδιάγραμμα των αποφάσεων του. Καθιστώντας (για να έρθουμε και στο ΕΔΑΔ)

2) ΕΥΝΟΪΚΗ ΤΗΝ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΟ ΕΔΑΔ

Από το 2010 το ΕΔΑΔ προχώρησε σε αλλαγές που έχουν σχέση με την ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης προκειμένου να αποσυμφορηθεί από τις 100.000 και πλέον προσφυγές που έχουν κατατεθεί για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις 47 χώρες –μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οι κυριότερες αλλαγές που εγκαινίασε το ΕΔΑΔ από το 2010, είναι ότι ενώ μέχρι σήμερα το παραδεκτό και η ουσία μιας προσφυγής εξεταζόταν από επταμελή επιτροπή δικαστών, το παραδεκτό εξετάζεται πλέον από ένα δικαστή, ο οποίος αν διαπιστώσει ότι η προσφυγή εμπίπτει σε πάγια Νομολογία του ΕΔΑΔ την παραπέμπει για εκδίκαση σε τριμελή πλέον επιτροπή δικαστών.

Αυτό σημαίνει ότι από τα 10 χρόνια που κάνει για να εκδικαστεί μια απόφαση κατά της Τουρκίας μπορούμε να προσδοκούμε σε χρόνο πολύ συντομότερο.

3) ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Σε καταγγελία που είχα κάνει το 2007 για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε βάρος την Τουρκίας στην Επιτροπή Διεύρυνσης παρόλο που είχαν καταδικαστεί οι πρακτικές της Αγκύρας από 2 Ε.Ε για την υπόθεση Φωκά, ο τότε Αρμόδιος Επίτροπος κος Oli Rhen αρνήθηκε να πάρει θέση καταλήγοντας στην επιστολή του με το αιτιολογικό ότι δεν υπάρχει 1) νομολογία σχετική και 2) η υπόθεση Αφών Φωκά εκκρεμεί ενώπιον του ΕΔΑΔ.

Από το 2007 μέχρι το 2010 εκδόθηκαν σε βάρος της Τουρκίας 2 σημαντικές ομόφωνες αποφάσεις η πρώτη και σε σημασία και χρονικά του Ορφανοτροφείου της Πριγκήπου που επεστράφη στον νόμιμο ιδιοκτήτη του, το Οικουμενικό Πατριαρχείο – απόφαση που αφορά τα βακούφια- και η δεύτερη των Αφών Φωκά που αφορά τις ιδιωτικές περιουσίες.

Σε νέα καταγγελία που είχα κάνει προς τον αρμόδιο Επίτροπο για την διεύρυνση κον Φιούλε τον Νοέμβριο του 2010, γνωστοποιώντας του πλέον την απόφαση του ΕΔΑΔ για τους αφούς Φωκά η απάντηση αποτυπώνει την εικόνα της «νέας τάξης πραγμάτων» που διαμορφώνεται στην αρμόδια Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Ευρωπαϊκή επιτροπή που είναι αρμόδια για την διεύρυνση συμπεριλαμβάνει πλέον για πρώτη φορά στην Έκθεση Προόδου του 2010 τα νέα δεδομένα που διαμορφώθηκαν μετά την έκδοση καταδικαστικών αποφάσεων σε βάρος της Τουρκίας προτρέποντας την Τουρκία να συμμορφωθεί, ανεπίσημα μάλιστα αναλαμβάνει τον ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ του προσφεύγοντα στο ΕΔΑΔ και της Τουρκίας.

ΠΟΙΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΕΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΘΟΥΝ.

Σε παλαιότερο δημοσίευμα της η τουρκική εφημερίδα «Ραντικάλ» αναφέρει ότι τα δημευθέντα ακίνητα των Ελλήνων ανέρχονται σε 11.500 χιλιάδες περίπου και η αξία τους τότε υπερέβαινε τα 14 δις. Ευρώ ενώ σήμερα αγγίζει τα 20 δις.

Να σημειώσω ότι η καταγραφή αυτή είναι ελλιπής. 1) Αναφέρεται στα ακίνητα που έχουν δηλωθεί μέσω ενοριών. Υπάρχουν και πολλά ακίνητα που δεν έχουν δηλωθεί.2) Αναφέρεται σε ακίνητα της τότε Κων/πολης ενώ σήμερα η έκτασή της έχει πολλαπλασιαστεί περιλαμβάνοντας περιοχές που δεν είχαν παλαιότερα αξία.

Είναι γνωστό ότι το 1950 υπογράφεται η ΕΣΔΑ. Σύμβαση που την προσυπογράφει και η Τουρκία και από το 1954 με προεδρικό διάταγμα γίνεται νόμος του Κράτους. Μάλιστα η Τουρκία το 1987 υπογράφει ότι επιτρέπει τις σε βάρος της ιδιωτικές προσφυγές. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι το 1987 κανένας ιδιώτης δεν μπορούσε να προσφύγει σε βάρος της Τουρκίας.

Στο ΕΔΑΔ επομένως μπορούν να προσφύγουν όσοι χάσανε τις περιουσίες τους μετά το 1950 (ΕΣΔΑ).

Επιχειρούμε να επεκτείνουμε τις προσφυγές και πριν το 1950 , σε αυτούς που τις έχασαν έχοντας όμως ταυτότητα μη ανταλλάξιμου (etabli) από την μικτή επιτροπή που συστάθηκε για εφαρμογή της Συνθήκης της Άγκυρας(1930).

Κλείνοντας την ομιλία μου

Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό από όλους τους Κων/πολίτες ότι τους μεγαλύτερους στόχους τους βάζει η ψυχή, τα μεγαλύτερα όνειρα τα δημιουργεί το μυαλό και τους μεγαλύτερους αγώνες τους δίνει η καρδιά και αφορά όλους αυτούς που πίστεψαν ότι μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα.

Αντίδωρο ευγνωμοσύνης σ' αυτήν την τεράστια προσπάθεια που καταβάλλουμε και στο μεγαλύτερο μερίδιο που Του αναλογεί αποδίδω σεμνά και ταπεινά στον Παναγιότατο Οικουμενικό μας Πατριάρχη.

Γιατί μέσα από αυτήν την προσπάθεια δεν διεκδικήσαμε μόνο τα δικαιώματά μας ,αλλά κερδίσαμε και την αξιοπρέπειά μας.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στα Δικαστήρια στην Τουρκία

Χουλιιά Μπενλίσοϊ

Δικηγόρος Κωνσταντινούπολης

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη,

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Οι.Ομ.Κω. Νίκο Ουζούνογλου,

Αξιότιμε μέλη του Δ.Σ. της Οι.Ομ.Κω.,

Αξιότιμοι παριστάμενοι,

Έχουμε συγκεντρωθεί σήμερα στην επέτειο των απάνθρωπων γεγονότων που συνέβησαν στα μέσα του 20^{ου} αιώνα στην Κωνσταντινούπολη, συμβάντα που ευχόμαστε όλοι να μην συμβούν ξανά πουθενά. Ξεκινάω μνημονεύοντας τα θύματα που έχασαν την ζωή τους και υπέστησαν τα ψυχικά τραύματα στην απίστευτη αυτή καταστροφή.

Με την άδεια σας θα αρχίσω συστήνοντας τον εαυτό μου. Είμαι απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης. Με την έγκριση της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου το έτος 2008 επελέγη να είμαι μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Πατριαρχείου. Από τότε μαζί με τους συναδέλφους μου Αττίλα Λοκ και Φώτη Μπενλίσοϊ, μαζί με τον Επ.Καθ. Ιωάννη Κτιστάκη από την Ελλάδα που υποστηρίζει τις προσπάθειες μας, προσφέρω της νομικές μου υπηρεσίες προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τα Ρωμαίικα Ευαγή Ιδρύματα. Έχω την τιμή να σας μιλήσω σήμερα για τις εξελίξεις και τις μεταβολές των τελευταίων ετών στο νομικό καθεστώς των ιδιοκτησιών στην Τουρκία.

Όπως θα γνωρίζετε και εσείς οι σημαντικότερες αλλαγές αφορούν τις νέες νομικές ρυθμίσεις στα θέματα των ιδιοκτησιών των μη- Μουσουλμανικών Ευαγών Ιδρυμάτων. Όπως επίσης θα γνωρίζετε για πολλά χρόνια επικράτησε μια κατάσταση ευρείας παραβίασης του δικαίου κατά των μη-Μουσουλμανικών Κοινοτήτων, τόσο στα θέματα των ιδιωτικών ιδιοκτησιών όσο και των περιουσιών των ευαγών ιδρυμάτων, μερικές φορές από αυθαίρετες πράξεις των διοικήσεων, με αναβλητικές αντιμετώπισεις και μερικές φορές από κατάφορα άδικες συμπεριφορές,

με αποτέλεσμα να παραβιάζονται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα σε μαζική κλίμακα για τους μη-Μουσουλμάνους.

Λόγω των αιτιών αυτών που ίσχυαν για πολλά χρόνια, το σοβαρότερο και μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα που προέκυψε, πέρα από την μεγάλη απώλεια αξιών που αφορούσε μεγάλης αξίας κατασχεθέντων ακινήτων, ήταν το σκληρό πλήγμα που υπέστη η Ρωμαίικη Κοινότητα από πλευράς της κοινωνικής και πολιτισμικής της υπόστασης. Ιδιαίτερα οι κατασχέσεις περιουσιών των Ευαγών Ιδρυμάτων, που είχαν αποκτηθεί μετά από το έτος 1936, είχαν σαν αποτέλεσμα την σοβαρή μείωση των εσόδων των ευαγών ιδρυμάτων αλλά και την μεταφορά των ιδιοκτησιών στην Γενική Διεύθυνση Βακουφίων όπως τόπων λατρείας αλλά και χώρων τέλεσης τελών όπως βαπτίσεων, γάμων και κηδειών που κατέχουν ιδιαίτερη σημασία στην κοινοτική ζωή. Επίσης τα περιοριστικά μέτρα στα Ρωμαίικα σχολεία εμπόδισε την συνέχιση της κοινωνικό-πολιτισμικής ζωής της Ρωμαίικης μειονότητας και την μεταλαμπάδευση της στις νέες γενιές. Όλα αυτά επέτειναν το κύμα της φυγής Ρωμιών από την πατρίδα τους.

Όταν συζητάμε για τα Μειονοτικά Ευαγή Ιδρύματα (Βακούφια) βεβαίως μας έρχεται στον νου το θέμα της κατάσχεσης από το Κράτος των ακινήτων τους που δεν είχαν καταγραφεί στην Δήλωση του 1936. Το Κράτος θεσμοθέτησε ως τίτλους ιδιοκτησίας τα ακίνητα που δηλώθηκαν από τα Μειονοτικά Ιδρύματα, που είχε απαιτηθεί από το Κράτος, βασιζόμενο σε μια απόφαση του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Γιαργκιταϊ-Yargitay) που εκδόθηκε το 1974 σχετικά με αίτημα Μειονοτικού Βακουφίου. Σε μια σειρά δικών που αφορούσε το Ρωμαίικο Ευαγές Ίδρυμα Βαλουκλή (Balikli Rum Vakfi) εναντίον του Θησαυροφυλακίου που ονομάστηκαν «Δίκες του Δηλωτικού 36» το Γενικό Νομικό Συμβούλιο του Γιαργκιταϊ ομόφωνα αποφάσισε ότι «δεν είναι δυνατή η απόκτηση ιδιοκτησιών από τα Μειονοτικά Ευαγή Ιδρύματα εκ των υστέρων που δεν αναφέρονται στο Δηλωτικό του 36». Στα χρόνια που ακλούθησαν η απόφαση αυτή θεωρήθηκε ως προδικασμένη απόφαση υποβλήθηκαν δικαστικές αγωγές από την Γενική Διεύθυνση Ευαγών Ιδρυμάτων κατά των Μειονοτικών Ιδρυμάτων, χωρίς να

περιορίζονται στα ακίνητα που περιήλθαν στην ιδιοκτησία (με αγορά ή δωρεές κτλ.) των Βακουφίων μετά από το έτος 1936, αλλά και για ακίνητες περιουσίες που βρισκόταν υπό την διαχείριση Βακουφίων αλλά για διάφορους λόγους ήταν εγγεγραμμένες στον όνομα αγίων ή δωρητών που είχαν αποβιώσει πολλά χρόνια πριν με αποτέλεσμα να κατασχεθούν από το Κράτος πολλές περιουσίες της κατηγορίας αυτής.

Τα τελευταία χρόνια με διαδοχικές νομικές ρυθμίσεις υπήρξε προσπάθεια της θεραπείας των αδικιών που είχαν διαπραχθεί κατά των Μειονοτικών Βακουφίων. Στη συνέχεια των Νόμων 4771, 4778 με το προσωρινό άρθρο 7-11 του Νόμου 5737 επιστράφηκαν στους νόμιμους δικαιούχους σημαντικός αριθμός ακινήτων όπως εκκλησιών, κοιμητηρίων, σχολείων και αγιασμάτων αλλά και προσοδοφόρων ακινήτων.

Υπάρχουν ακόμα θέματα που αναμένουν την ανάληψη νομοθετικών και διοικητικών ενεργειών για την εξάλειψη των αδικιών και ελλείψεων. Πρώτα από αυτά είναι το θέμα των «εγκαταλελειμμένων ιδρυμάτων (μαζμπούτ)». Το Κράτος έχει κηρύξει ως εγκαταλελειμμένων (μαζμπούτ) ιδρύματα (βακούφια) επειδή «πλέον δεν έχουν κοινότητα να υπηρετήσουν και προσφέρουν κοινωφελές έργο». Τα ιδρύματα αυτά ακόμα βρίσκονται υπό την διοίκηση της Γενικής Διεύθυνσης Βακουφίων» απαιτείται η έκδοση νέου νόμου που θα λύσει το ζήτημα. Οι δίκες που έχουμε ανοίξει βρίσκονται ενώπιον του Ντανιστάϊ (Ανώτατος Διοικητικό Δικαστήριο = Άρειος Πάγος).

Στις δυσκολίες που συναντάμε σχετικά με τις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις για τα Μειονοτικά Βακούφια πρώτα από όλα έχουμε την εύρεση αποδεικτικών εγγράφων. Τα Ιδρύματα που είχαμε αναλάβει την νομική τους υποστήριξη εστερούντο από συστηματικά αρχεία. Η αιτία ήταν ότι για πολλά χρόνια δεν είχαν γίνει εκλογές στα Ιδρύματα αυτά. Μια άλλη δε δυσκολία που συναντήσαμε υπήρξε η διαδικασία της κατοχύρωσης με την εγγραφή των ακινήτων που επεστράφησαν στο όνομα των Βακουφίων στις υπηρεσίες των Κτηματολογίων. Παρά την δημοσίευση εγκυκλίου επί του θέματος οι δυσκολίες επί του θέματος συνεχίζονται.

Αν συνεχίσουμε με τις αλλαγές που επήλθαν με τον Νόμο 5737, σύμφωνα με το άρθρο 12 τα Μειονοτικά Βακούφια μπορούν να αποκτήσουν ακίνητα και μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτά. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 16 του ίδιου νόμου: «ακίνητα που δεν χρησιμοποιούνται εν μέρει ή πλήρως για τις ανάγκες του ευαγούς κοινοτικού της σκοπού (χαϊράτ) μπορούν να μετατραπούν σε προσοδοφόρα (ακάρ) μετά από αίτημα του Μειονοτικού Ευαγούς Ιδρύματος και απόφαση του Συμβουλίου Ευαγών Ιδρυμάτων ή ακόμα μπορούν να διατεθεί για χρήση από άλλο Ευαγές Ίδρυμα της ίδιας Κοινότητας». Με τα δύο αυτά άρθρα δόθηκε η δυνατότητα της αξιοποίησης υπέρ των Κοινοτικών σκοπών αρκετών ακινήτων που για πολλά χρόνια ήταν σε κατάσταση αδράνειας και δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην κατάσταση που βρισκόταν λόγω αδυναμίας της επισκευής και συντήρησης τους, επιτράπηκε η δυνατότητα ανέγερσης σε οικόπεδα των Βακουφίων και η αγορά νέων ακινήτων.

Υπήρξαν και κάποιοι πρόοδοι στα ζητήματα της μειονοτικής εκπαίδευσης όπως επιτράπηκε η εγγραφή στα μειονοτικά σχολεία παιδιών που οι πατέρες τους δεν ήταν Ρωμιοί παρά μόνοι οι μητέρες τους. Επίσης μετά από πολλά χρόνια επιτράπηκε η λειτουργία Ρωμαϊκού Σχολείου στην Ίμβρο. Τα σχολεία που για πολλά χρόνια ήταν μη-λειτουργούντα λόγω έλλειψης μαθητών αλλά με την επίκληση της αρχής περί αμοιβαιότητας εθεωρούντο «ανοικτά» επιτράπηκε η μετατροπή τους σε προσοδοφόρα ακίνητα για τα Βακούφια σώζοντας αυτά από την πλήρη απαξίωση. Επίσης έγιναν εκλογές στα Βακούφια μετά από πολλά χρόνια με περίοδο ανά τετραετία και έγινε δεκτό σε αυτά να ψηφίζουν όλα τα μέλη της Κοινότητας της ευρύτερης περιοχής της Κωνσταντινούπολης. Παρόλα αυτά η απαγόρευση τα δύο τελευταία χρόνια με την ανάκληση του Κανονισμού των εκλογών στα Μειονοτικά Ίδρύματα αποτελεί μια πολύ αρνητική εξέλιξη.

Ας έλθουμε τώρα στην περίπτωση των ιδιωτικών περιουσιών:

Όπως στην περίπτωση των Ευαγών Ιδρύματος και στην περίπτωση των ιδιωτικών Ρωμαϊκών περιουσιών τα ιδιοκτησιακά και κληρονομικά τους δικαιώματα παραβιάστηκαν και οι ιδιοκτησίες τους μεταβιβάστηκαν στο Θησαυροφυλάκιο,

Γενική Διεύθυνση Βακουφίων και ένα μέρος σε τρίτους ιδιώτες. Πολλές φορές αποκλείστηκαν οι νομικές οδοί σε αυτούς, όπως επίσης με την επίκληση της μη εμφάνισης των κληρονόμων τους, κατασχέθηκαν αυτά τα ακίνητα.

Όπως και στην περίπτωση των Ευαγών Ιδρυμάτων αυτή ήταν μια μέθοδος της αποξένωσης των Ρωμιών από την πατρίδα τους πέρα από την απώλεια σημαντικών περιουσιών. Η σκληρή άρνηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και κληρονομιάς προς τους Ρωμιούς και το επακόλουθο κλίμα της αβεβαιότητας υπήρξαν οι βασικές αιτίες της διαρροής του Ρωμαϊκού στοιχείου και του μαζικού εκπατρισμού τους.

Τα τελευταία χρόνια μαζί με τις όποιες θετικές εξελίξεις στα θέματα Ευαγών Ιδρυμάτων έχουν υπάρξει θετικές εξελίξεις και στα θέματα των ιδιωτικών περιουσιών. Παρ' όλες τις σοβαρές κωλυσιεργίες στην αναγνώριση των ιδιοκτησιών και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται, η επιστροφή ακινήτων που είχαν περιέλθει στην ιδιοκτησία του Κράτους, η χορήγηση αποζημιώσεων σε περιπτώσεις ιδιοκτησιών που είχαν περιέλθει σε τρίτους ή είχαν απαλλοτριωθεί και η αναγνώριση των κληρονομικών δικαιωμάτων αποτελούν θετικές εξελίξεις.

Βεβαίως στην πρόοδο αυτή έχει συμβάλει ο σεβασμός από πλευράς της Τουρκίας των διμερών και διεθνών συμβάσεων, όπως οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) που οδήγησαν σε νέες νομοθετικές ρυθμίσεις στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά βεβαίως και η βελτίωση των σχέσεων μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας.

Μπορούμε να κατατάξουμε τις ενστάσεις που συναντάμε στα θέματα ιδιωτικών περιουσιών σε τρεις κατηγορίες: η Αμοιβαιότητα, η Παραγραφή και το άρθρο 35 του Νόμου των Κτηματολογίων με τους περιορισμούς που επιβάλλει για τα αλλοδαπά φυσικά και νομικά πρόσωπα για την απόκτηση ιδιοκτησίας.

Αν και δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως οι ενστάσεις αυτές με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) βάση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ-Ρώμη 1950) αυτές έχουν αμβλυνθεί σε κάποιο βαθμό.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του πρόσθετου πρωτόκολλο 1 της ΕΣΔΑ αναφέρει: «Παν φυσικών ή νομικών πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους». Το άρθρο 35 του Συντάγματος της Τουρκίας σχετικά με το δικαίωμα ιδιοκτησίας ορίζει τα εξής: «Καθένας κατέχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και κληρονομιάς. Τα δικαιώματα αυτά μπορούν να περιοριστούν μόνο σε περίπτωση δημοσίου συμφέροντος. Η χρήση του δικαιώματος ιδιοκτησίας δεν μπορεί να αποβεί κατά του κοινωνικού συμφέροντος».

Το ΕΔΔΑ με τις ευνοϊκές αποφάσεις που έχει εκδώσει (π.χ. υποθέσεις Φωκά και Λοϊζίδου κατά της Τουρκίας) απέρριψε τις αντιρρήσεις της Τουρκίας με το σκεπτικό ότι «επειδή οι πολίτες της Τουρκίας έχουν το δικαίωμα απόκτησης ιδιοκτησιών και επομένως πρέπει να ισχύει η αμοιβαιότητα μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας, το γεγονός ότι η απαγόρευση της μεταβίβασης ακινήτων σε ξένους που είχε επιβληθεί το 1964 ακυρώθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της Τουρκίας και επομένως δεν υπάρχει κάποιος νομικός περιορισμός στην απόκτηση ιδιοκτησιών».

Τα τελευταία χρόνια στις απαντητικές εκθέσεις του Υπουργείου Εξωτερικών της Τουρκίας τονίζεται ότι «επειδή στον Ελληνικό Αστικό Κώδικα υπάρχει ισότητα των αλλοδαπών και ημεδαπών σε θέματα ιδιοκτησιακών και κληρονομικών δικαιωμάτων» θα πρέπει να εφαρμόζεται η αμοιβαιότητα.

Επίσης εκδίδονται δικαστικές αποφάσεις σε θέματα της παραγραφής που αναφέρουν ότι στην περίπτωση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων δεν μπορεί να τεθεί ζήτημα παραγραφής αυτών.

Με την τροποποίηση στο άρθρο 35 του Νόμου περί Κτηματολογίων έχει ανοίξει ο δρόμος της απόκτησης ιδιοκτησιών στην Τουρκία από Έλληνες υπηκόους. Πριν από την τροπολογία αυτή αναγνωριζόταν κληρονομικά δικαιώματα μόνο για τις κινητές περιουσίες και αποφαιζόταν στην περίπτωση ακίνητων περιουσιών να εκποιηθούν αυτές εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Με τον ίδιο νόμο, εκτός ορισμένων

εξαιρέσεων, επιτρέπεται η απόκτηση ακίνητων περιουσιών σε φυσικά και νομικά πρόσωπα από την Ελλάδα.

Βεβαίως με τις θετικές αυτές εξελίξεις, δεν σημαίνει ότι έχουν λυθεί όλα τα ζητήματα και ότι επιστρέφονται χωρίς κανένα εμπόδιο οι ιδιοκτησίες που είχαν κατασχεθεί με νομικά και διοικητικά μέτρα. Υπάρχουν δυσκολίες λόγω νομικών κενών και ασαφειών, η καθυστέρηση της προσαρμογής των διοικητικών υπηρεσιών με τις νέες νομοθεσίες, γραφειοκρατικά εμπόδια και οι καθυστερήσεις στην δικαιοσύνη οδηγούν και σήμερα σε απογοητεύσεις και ταλαιπωρίες. Παρ'όλες τις αλλαγές και η αναμονή γρήγορου αποτελέσματος οδηγούν σε απογοητεύσεις εύκολα. Για τον λόγο αυτό θεωρούμε χρήσιμο να τονίσουμε ότι όσοι διεκδικούν την επιστροφή των ακινήτων τους ότι πρέπει να έχουν υπομονή. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι δίκες αυτές φέρουν ένα φορτίο διάρκειας μισού αιώνα.

Είναι φυσικό σε κάθε δίκη υπάρχουν ειδικές λεπτομέρειες και ζητήματα που πρέπει να λυθούν. Αν πρέπει να μιλήσουμε σε γενικές γραμμές το πρώτο ζήτημα είναι η διαπίστωση της παρούσας κατάστασης του ακινήτου ξεκινώντας από τα διαθέσιμα αρχεία στα χέρια του ιδιοκτήτη. Αν και πολλές φορές τα Οθωμανικά αρχεία μπορούν να θεσπίζουν την αρχική ιδιοκτησία, λόγω των διαδοχικών και πολλών μεταβιβάσεων, αλλαγών στο περιβάλλον ακινήτων, διατμήσεων, μεταβιβάσεων στο θησαυροφυλάκιο, αλλαγών στα κτηματολόγια, προκύπτουν πολλά ζητήματα που η λύση τους απαιτεί πολύ χρόνο.

Αν το ακίνητο είναι γνωστό και μπορεί να βρεθεί, αργότερα παρουσιάζονται προβλήματα της μη σωστής αναγραφής του ονόματος του κληροδότη, μη ύπαρξης επωνύμου, επανάληψης ονομάτων στην ίδια οικογένεια, η μη καταγραφή ορισμένων δικαιούχων στα δημοτολόγια, εγγραφή με διαφορετικό τρόπο στα αρχεία όπως η περίπτωση του Γιόργκο (Yorgo) και Γιόργκι (Yorgi).

Όσο και να έχει ετοιμαστεί άρτια η δίκη, δυστυχώς στην ροή της διαδικασίας παρουσιάζονται πάντοτε προβλήματα που επιτείνουν τις καθυστερήσεις. Ειδικά όταν έχει οριστεί από το Δημόσιο διαχειριστής (καγιούμ) για την υπόψη περιουσία ή στην περίπτωση που ο αιτών είναι ξένος υπήκοος και η διεκδίκηση του ακινήτου

γίνεται από το Θησαυροφυλάκιο ή Γενικό Λογιστήριο ή Γενική Διεύθυνση Βακουφίων, οι δικηγόροι των φορέων αυτών με την αρχή της διαφύλαξης του Δημοσίου συμφέροντος εξαντλούν όλες τις νομικές δυνατότητες παρόλο που γνωρίζουν για την απόρριψη των ενστάσεων τους.

Όπως στην περίπτωση των Βακουφίων, οι θετικές εξελίξεις των τελευταίων ετών, έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους Ρωμιούς που έχουν εξαναγκαστεί σε μετανάστευση και σε εκπατρισμό τόσο από την άποψη της επανασύνδεσης με την γεννήτορα τους γη όσο και από οικονομικής πλευράς.

Η επιτάχυνση στην Τουρκία με πρώτη της Πόλη του κατασκευαστικού τομέα, η ταχεία αύξηση του πληθυσμού με την αύξηση της εσωτερικής μετανάστευσης, η επέκταση της Πόλης και οι πολιτικές της οικονομικής αξιοποίησης ακινήτων που ήταν αχρησιμοποίητα για πολλά χρόνια δημιουργούν συνθήκες εντατικοποίησης στον τομέα της οικονομίας των ακινήτων και την αύξηση της αξίας των ακινήτων σε μεγάλο βαθμό. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι ακόμα και ασήμαντα ακίνητα να έχουν αποκτήσει αξιόλογη οικονομική αξία. .

Βέβαια αυτές οι εξελίξεις δημιουργούν μια νέα αγορά. Οι οικονομικές αυτές εξελίξεις δημιουργούν στην περίπτωση της διεκδίκησης ακινήτων των μη-Μουσουλμάνων παράλληλα με τους έντιμους δικηγόρους και συμβούλους επί θεμάτων ακινήτων περιουσιών και αρκετούς τυχodiώκτες. Οι τελευταίοι σε συνεργασία με δημόσιους υπαλλήλους και ιδιαίτερα στην περίπτωση ακινήτων περιουσιών που έχουν περιέλθει στο Θησαυροφυλάκιο, για τα οποία υπάρχει δυσκολία πρόσβασης σε πληροφορίες, βρίσκουν πληροφοριακά στοιχεία για τους ιδιοκτήτες και τους απογόνους τους και ζητούν από αυτούς την χορήγηση πληρεξουσίων με ευρύτατα δικαιώματα διεκδικώντας εξαιρετικά υψηλά ποσοστά. Ακόμα ζητούν και με εξευτελιστικά χαμηλές τιμές την αγορά δικαιωμάτων της δίκης. Στις περισσότερες φορές οι κληρονόμοι δεν γνωρίζουν την ύπαρξη της περιουσίας. Πολλές φορές οι δικαιούχοι πιστεύοντας ότι να έχουν κερδίσει λαχείο παρασύρονται και υπογράφουν τα έγγραφα χωρίς να ερευνήσουν περί τίνος πρόκειται. Στην περίπτωση ενός πελάτη μας, για ακίνητο του που δεν ήξερε την

ύπαρξη του, πρόσφεραν ποσό 50.000 \$. Ο κύριος αυτός ζήτησε από το γραφείο μας συμβουλές. Μετά από έρευνα διαπιστώσαμε ότι επρόκειτο για οικόπεδο ενός στρέμματος στα παράλια του Βοσπόρου που η αξία του είναι 2-3 εκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α.

Μια άλλη περίπτωση. Ένας συστήνοντας τον εαυτό ως κτηματομεσίτη βρίσκει δικαιούχους στην Ελλάδα λέγοντας ότι υπάρχει μια ακίνητη περιουσία στον Βόσπορο που ανήκει στον παππού τους. Τονίζει ότι εφόσον του δώσουν πληρεξούσιο θα προβεί σε ενέργειες για το ακίνητο αυτό. Οι κληρονόμοι αποτάθηκαν σε εμάς. Μετά από έρευνα διαπιστώσαμε ότι δεν πρόκειται για μια ιδιοκτησία αλλά για τέσσερεις. Αν τα άτομα αυτά δεν είχαν αποταθεί σε εμάς κατά πάσα πιθανότητα θα έχαναν τις ιδιοκτησίες τους για τα τρία ακίνητα. Για να πούμε την αλήθεια θα τους εξαπατούσαν και θα υπεξαιρούσαν την περιουσία τους χωρίς να το καταλάβουν ή όταν θα το καταλάβαιναν θα ήταν πολύ αργά.

Το σημαντικό είναι δεν είναι τι ποσοστό της αξίας του ακινήτου θα συμφωνήσετε να δώσετε ή σε ποια αξία θα χορηγήσετε το δικαίωμα της δίκης, αρκεί το πληρεξούσιο που θα δώσετε, ανεξάρτητα ποιες εξουσίες θα παραχωρεί, να είναι αποτέλεσμα της δικής σας ελεύθερης βούλησης με πλήρη γνώση του περιεχομένου του και να αντιπροσωπεύει μια διαφανή διαδικασία σε όλα της στάδια.

Μην ξεχνάμε ότι η παραχώρηση πληρεξουσίων που επιτρέπουν την πώληση, απολύτρωση, εγκατάλειψη, αν καταλάβετε εκ των υστέρων ότι χρησιμοποιήθηκαν με δόλο, δεν έχετε κανένα δικαίωμα ανάκλησης εφόσον γίνει η προβλεπόμενη ενέργεια και δεν έχετε κανένα δικαίωμα διεκδίκησης.

Η συμβουλή μας : όταν έλθουν σε επικοινωνία μαζί σας κάποιοι ζητήστε το όνομα, τηλέφωνο και την διεύθυνση του. Ζητήστε να σας δώσουν τις πληροφορίες που έχουν και ρωτήστε το ζητούν από εσάς. Εφόσον υπάρχουν και άλλοι κληρονόμοι συγγενείς σας για την ίδια περιουσία ελάτε σε επικοινωνία με αυτούς.

Στη συνέχεια, πριν υπογράψετε οτιδήποτε, αποταθείτε σε ένα έγκυρο νομικό υποβάλλοντας τα στοιχεία που σας έχουν δώσει με τα έγγραφα που έχετε στο αρχείο σας. Αν δεν ξέρετε κάποιο έγκυρο νομικό στην Τουρκία ή αν θέλετε να βρείτε

περαιτέρω πληροφορίες αποταθείτε σε έγκυρους δικηγόρους στην Ελλάδα που συνεργάζονται με συναδέλφους τους στην Τουρκία.

Ένα τελευταίο θέμα που θέλω να θέσω είναι ο νόμος της πολεοδομικών μετατροπών. Στα πλαίσια του νόμου αυτού, μετατρέπονται υποβαθμισμένες περιοχές με την μαζική κατεδάφιση των κτηρίων και ανοικοδόμηση τους για την δημιουργία σύγχρονων συνοικιών με υποδομές. Στους ιδιοκτήτες των κτιρίων που κατεδαφίζονται προσφέρονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας ή από τις Δημαρχίες εναλλακτικές κατοικίες. Σε περίπτωση μη συμφωνίας ή μη ανεύρεσης των ιδιοκτητών εφαρμόζονται συνοπτικές διαδικασίες απαλλοτρίωσης με χαμηλές τιμές από την πραγματική τους αξία. Για τον λόγο για να μην είστε θύματα αυτών των διαδικασιών, θα πρέπει να επικοινωνήσετε με την Δημαρχία που έχετε ακίνητο στην Πόλη και να προβείτε στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να σας αναζητήσουν αν τεθεί θέμα απαλλοτρίωσης.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το δικαίωμα της ιδιοκτησίας είναι ιερό. Δεν τίθεται παραγραφής στην διεκδίκηση των περιουσιών που μπορούν να διεκδικηθούν ανά πάσα στιγμή. Σε περίπτωση που έχουν περιέλθει σε τρίτους δικαιούστε αποζημίωση. Για τον λόγο αυτό δεν πρέπει να βιάζεστε και να έχετε υπόψη ότι πρόκειται για μια διαδικασία που απαιτεί πολύ χρόνο.